

Bogusław Abramek

Okalew, pow. Wieluń

Informator Archeologiczny : badania 1, 78-80

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nie dały się dotąd powiązać w żaden zarys przestrzenny. Większość jam wypełniona była ciemną, przesyconą węglem drzewnym ziemią, niekiedy z warstwami silnie przepalanej polepy. Inwentarz tworzyły liczne fragmenty ceramiki /wyjątkowo - całe naczynia/, obficie występujące kości zwierzęce, kamienne rozcieracze do żaren, "gładziki", narzędzia krzemienne /wśród nich grociki strzał/, odłupki i surowiaki oraz bryłki polepy. Przedmiotów metalowych nie znaleziono,

W oparciu o wydobyty materiał ceramiczny osada w Ołtarzach-Gołaczach datowana jest na koniec III lub początek IV okresu epoki brązu, tj. na około 1000 lat przed n. e. Obecność kamiennych i krzemianych narzędzi w obiektach osadniczych wymaga zasygnalizowania, że w ohrębie zbadanego odcinka osady nie natrafiono dotąd na żadne ślady osadnictwa z neolitu lub wcześniejszych okresów epoki brązu. W warstwie kulturowej spotykano jedynie pojedyncze ułamki naczyń późnolateńskich.

Badania osady w Ołtarzach-Gołaczach kontynuowane będą w latach następnych.

O K A L E W, pow. Wieluń

Muzeum Ziemi Wieluńskiej w
Wieluniu

Badania prowadził mgr Bogusław Abramek, finansował WKZ w Łodzi.

Badania archeologiczne rozpoczęte w 1966 r. kontynuowano w bieżącym roku. Przedmiotem badań jest cmentarzysko kurhanowe kultury trzcinieckiej z drugiej połowy I i ewentualnie początków II okresu epoki brązu. Chronologia ta może ulec zmianie w miarę przybywania

nowych materiałów.

Gmentarzysko to liczy 18 kurhanów, z czego przebadano dopiero 7. Jest rzeczą pewną, iż ilość kurhanów wchodzących w skład tego zespołu była nieco większa. Dowodem tego są skupiska ceramiki, identycznej z ceramiką wydobytą z kurhanów, występującej na powierzchni uprawianych obecnie pól w pobliżu tych kurhanów.

Wielkość kurhanów jest różna, średnica ich waha się od 7 do 25 m, a wysokość od 40 do 190 cm.

W wyniku dotychczasowych badań można stwierdzić, że zmarłych chowano w pozycji wyprostowanej w centrum kurhanu, w wydłużonych jamach zorientowanych w kierunku E-W, z nieznacznym odchyleniem na N i S. Kości nie zachowały się, z wyjątkiem okruchów szkliska z zębów znalezionych w kurhanie 3. Wyposażenie zmarłych było dość ubogie i składało się w zasadzie z drobnych i nielicznych ułamków naczyń oraz odłupków, czasem także i skrobaczy, krzemienych. Na tle tego wyposażenia wyróżniał się swą zawartością kurhan 6 /drugi co do wielkości/. Obok licznych ułamków ceramiki /600 fragmentów/ znaleziono tu szpilę brązową z główką zwiniętą w uszko, nieckowate żarna kamienne oraz fragmenty dwu toporków. Jama grobowa w tymże kurhanie posiadała prostokątną obstawę kamienną, czego nie stwierdzono w innych kurhanach. Niezwykle interesujące zjawisko zaobserwowano w kurhanie 2, najuboższym. Po zdjęciu nasypu, na poziomie pierwotnej próchnicy, wystąpiły na powierzchni kurhanu dość regularne, miejscami przerwane, ciemniejsze smugi ziemi krzyżujące się pod kątem prostym. W przekroju ich miąższość wynosiła około 8 cm. Jest prawdopodobne, że mamy tu do czynienia ze śladami pierwotnej orki. Zjawisko to w połączeniu z żarnami kamiennymi wskazuje dość jednoznacznie na rolniczy charakter zajęć dawnych mieszkańców tej okolicy.

Badane cmentarzysko leży na terenie grupy Żubieńskiej przy jej zachodniej granicy. Szereg zjawisk wskazuje na bardzo bliskie pokrewieństwo tego stanowiska z cmentarzyskiem w Żubnej. Oddalone są one od siebie około 30 km i leżą dokładnie niemal w tej samej linii. Łączy je jednakowy obrządek pogrzebowy /mimo iż w Okalewie występują groby jednostkowe/ i podobny rytuał wyrażający się w rozbijaniu naczyń. Formy ceramiki są również bardzo zbliżone, czasem niemal identyczne, jakkolwiek w ceramice okalewskiej istnieje dość znaczna domieszka fragmentów naczyń kultury ceramiki sznurowej.

Cmentarzysko kurhanowe w Okalewie nie jest odosobnione. W odległości 1 - 2 km znajdują się dwa inne i podobne. Nie mniej ważnym momentem jest odkrycie osady położonej w pobliżu tych cmentarzysk. Zebraną z powierzchni ceramikę można zaliczyć do kultury ceramiki sznurowej. Istnieją jednak dość znaczne podobieństwa z ceramiką wydobytą z kurhanów. Niewątpliwie przyszłe badania pozwolą wyjaśnić wzajemny stosunek tych stanowisk.

O P A T Ó W, pow. Kłobuck

patrz okres wpływów rzymskich

P A Ł E C Z N I C A, pow. Proszowice

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Krakowie

Badania prowadziła Renata Rogozińska-Goszczyńska, finansował WKZ w Krakowie.

Celem prac, prowadzonych już trzeci sezon było uchwycenie północno zachodniego zasięgu osadnictwa z wczesnej epoki metali, stwierdzenie domniemanego osadnictwa /dalszych śladów/ kultury Żu-